

Bryssel XXX
[...] (2021) XXX draft

KOMISSION TIEDONANTO

**Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita edistävän valtiontuen
sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiperusteet**

1. JOHDANTO

1. Tässä tiedonannossa annetaan ohjeita siitä, miten Euroopan yhteistä etua koskeville tärkeille hankkeille myönnettävää julkista rahoitusta arvioidaan valtiontukisääntöjen nojalla.
2. Euroopan yhteistä etua koskevilla tärkeillä hankkeilla voidaan merkittävällä tavalla edistää kestävää talouskasvua ja työllisyyttä sekä teollisuuden ja talouden kilpailukykyä EU:ssa, sillä niillä on positiivisia heijastusvaikutuksia sisämarkkinoihin ja yhteiskuntaan kokonaisuudessaan.
3. Euroopan yhteistä etua koskevat tärkeät hankkeet mahdollistavat osaamisen, asiantuntemuksen, taloudellisten resurssien ja talouden toimijoiden yhdistämisen kaikkialla EU:ssa, jotta voidaan puuttua merkittäviin markkinoiden toimintapuutteisiin tai järjestelmän toimintahäiriöihin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin, joihin ei muilla keinoilla voitaisi puuttua. Tarkoituksena on saattaa yhteen julkisen ja yksityisen sektorin toimijoita toteuttamaan suuria hankkeita, jotka tuovat merkittäviä hyötyjä EU:lle ja sen kansalaisille.
4. Euroopan yhteistä etua koskevilla tärkeillä hankkeilla voidaan tukea kaikkia toimintalinjoja ja toimia, joilla pyritään yhteiseurooppalaisiin tavoitteisiin. Näitä ovat erityisesti Euroopan vihreän kehityksen ohjelma¹, digitaali strategia², Euroopan uusi teollisuusstrategia³ ja Next Generation EU -väline⁴. Euroopan yhteistä etua koskevilla tärkeillä hankkeilla voidaan myös edistää kestävää elpymistä esimerkiksi covid-19-pandemian aiheuttamista vakavista talouden häiriöistä ja tukea pyrkimyksiä vahvistaa EU:n sosiaalista ja taloudellista selviytymiskykyä.
5. Kun otetaan huomioon pk-yritysstrategia⁵, on tärkeää, että pk-yritykset voivat osallistua Euroopan yhteistä etua koskeviin tärkeisiin hankkeisiin ja hyötyä niistä. Komissio ottaa arvioinnissaan huomioon olosuhteet, joissa ilmoitettu tuki todennäköisesti ei vääristä kilpailua kohtuuttomasti esimerkiksi tuen määrän vuoksi.
6. Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden toteuttaminen edellyttää usein viranomaisten merkittävää osallistumista, koska markkinoilta

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (COM(2019) 640 final, 11.12.2019).

² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa (COM(2020) 67 final, 19.2.2020).

³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan uusi teollisuusstrategia (COM(2020) 102 final, 10.3.2020).

⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan h-hetki: korjaamalla ja kehittämällä parempaa seuraavalle sukupolvelle (COM(2020) 456 final, 27.5.2020).

⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Pk-yritysstrategia kestävä ja digitaalista Eurooppaa varten (COM(2020) 103 final, 10.3.2020).

ei muuten saataisi rahoitusta tällaisiin hankkeisiin. Tässä tiedonannossa määritellään säännöt sen varmistamiseksi, että tasapuoliset toimintaedellytykset säilyvät sisämarkkinoilla, jos tällaisten hankkeiden julkinen rahoitus on valtiontukea.

7. SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdassa määrätään, että tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana. Tässä tiedonannossa annetaan ohjeet siitä, mitä perusteita komissio soveltaa arvioidessaan valtiontukea, joka on myönnetty Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden edistämiseen. Tiedonannossa esitellään ensin sen soveltamisala ja luetellaan sen jälkeen arviointiperusteet, joiden perusteella komissio arvioi Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden luonnetta ja merkitystä SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan soveltamiseksi. Tämän jälkeen tiedonannossa selostetaan, miten komissio arvioi Euroopan yhteistä etua koskeville tärkeille hankkeille myönnettävän julkisen rahoituksen soveltuvuutta sisämarkkinoille valtiontukisääntöjen nojalla.
8. Tässä tiedonannossa ei suljeta pois sitä mahdollisuutta, että tuki Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden edistämiseen voidaan katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi myös muiden SEUT-sopimuksen määräysten, erityisesti 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan, ja niiden täytäntöönpanosääntöjen perusteella. Kyseisissä määräyksissä ei kuitenkaan välttämättä oteta täysin huomioon Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden merkitystä, erityispiirteitä ja ominaisuuksia. Tätä varten voidaan tarvita erityisiä tukikelpoisuus-, soveltuvuus- ja menettelysääntöjä, kuten tässä tiedonannossa esitetään.

2. SOVELTAMISALA

9. Komissio soveltaa tässä tiedonannossa esitettyjä periaatteita Euroopan yhteistä etua koskeviin tärkeisiin hankkeisiin kaikilla taloudellisen toiminnan aloilla.
10. Tätä tiedonantoa ei sovelleta seuraaviin:
 - a) toimenpiteet, jotka koostuvat tuesta pelastamis- ja rakenneuudistustukea koskevissa nykyisissä tai myöhemmissä suuntaviivoissa⁶, sellaisina kuin ne ovat muutettuina tai korvattuina, määritellyille vaikeuksissa oleville yrityksille, jotka eivät olleet vaikeuksissa 31. joulukuuta 2019 mutta joista tuli vaikeuksissa olevia yrityksiä 1. tammikuuta 2020 alkaen, ja niin kauan kuin tilapäisiä puitteita sovelletaan;
 - b) toimenpiteet, jotka koostuvat tuesta yrityksille, joita koskee sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton

⁶ Suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (EUVL C 249, 31.7.2014, s. 1). Kyseisten suuntaviivojen 23 kohdassa todetaan seuraavaa: koska vaikeuksissa olevan yrityksen olemassaolo on vaarassa, sitä ei voida katsoa asianmukaiseksi välineeksi edistämään muita julkisen politiikan tavoitteita kunnes sen elinkelpoisuus on varmistettu.

perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi;

- c) tukitoimenpiteet, jotka ovat itsessään, niihin liittyvien ehtojen vuoksi tai niiden rahoitustavan vuoksi EU:n oikeuden⁷ vastaisia, erityisesti
- i. tukitoimenpiteet, joiden mukaan tuen myöntämisen ehtona on, että tuensaajalla on päätoimipaikka asianomaisessa jäsenvaltiossa tai että se on sijoittautunut pääasiallisesti kyseiseen jäsenvaltioon;
 - ii. tukitoimenpiteet, joiden mukaan tuen myöntämisen ehtona on, että tuensaaja käyttää kotimaassa tuotettuja tuotteita tai kotimaisia palveluja;
 - iii. tukitoimenpiteet, joissa rajoitetaan tuensaajan mahdollisuutta käyttää saatuja tutkimus-, kehitys- ja innovointituloksia muissa jäsenvaltioissa.

3. TUKIKELPOISUUSPERUSTEET

11. Määrittäessään, kuuluuko jokin hanke SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan soveltamisalaan, komissio soveltaa kohdissa 3.1, 3.2 ja 3.3 esitettyjä arviointiperusteita.

3.1. Hankkeen määritelmä

12. Ehdotetun tuen on koskettava yksittäistä hanketta, jonka tavoitteet sekä toteuttamisedot, osallistujat ja rahoitus on määritelty selvästi.⁸
13. Komissio voi myös katsoa tukikelpoiseksi ”integroidun hankkeen”, toisin sanoen joukon sellaiseen yhteiseen rakenteeseen, etenemissuunnitelmaan tai ohjelmaan sisältyviä yksittäisiä hankkeita, jolla pyritään samaan tavoitteeseen johdonmukaisen järjestelmällisen lähestymistavan perusteella. Integroidun hankkeen yksittäiset osat voivat koskea toimitusketjun eri tasoja, mutta niiden on täydennettävä toisiaan ja tuotava mukanaan merkittävästi lisäarvoa eurooppalaisen tavoitteen saavuttamiseksi.⁹

3.2. Euroopan yhteinen etu

3.2.1. Yleiset kumulatiiviset arviointiperusteet

14. Hankkeen on edistettävä konkreettisella, selvällä ja havaittavissa olevalla tavalla yhden tai useamman EU:n tavoitteen tai strategian saavuttamista, sillä on oltava merkittävä vaikutus kestäväan kasvuun ja sillä on voitava puuttua yhteiskunnallisiin haasteisiin tai tuottaa arvonmuodostusta kaikkialla EU:ssa.

⁷ Ks. esim. asia C-156/98 *Saksa v. komissio* [2000] ECLI:EU:C:2000:467, 78 kohta, ja asia C-333/07 *Régie Networks v. Rhone Alpes Bourgogne* [2008] ECLI:EU:C:2008:764, 94-116 kohta.

⁸ Kun kahta tai useampaa tutkimus- ja kehityshanketta ei voida selvästi erottaa toisistaan ja erityisesti jos niiden teknologisen menestymisen todennäköisyys on toisistaan riippuvainen, ne on katsottava yhdeksi hankkeeksi.

⁹ Jäljempänä yksittäisestä hankkeesta ja integroidusta hankkeesta käytetään nimitystä ’hanke’.

15. Hankkeen on edistettävä merkittäväällä tavalla EU:n tavoitteiden saavuttamista. Sen on esimerkiksi oltava erittäin tärkeä seuraavien kannalta: Euroopan vihreän kehityksen ohjelma¹⁰, Euroopan digitaalistrategia¹¹, Euroopan datastrategia¹², Euroopan uusi teollisuusstrategia¹³, Next Generation EU -väline¹⁴, uusi eurooppalainen tutkimus- ja innovointialue¹⁵, uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma¹⁶ sekä EU:n ilmastoneutraaliustavoite vuodelle 2050.
16. Hankkeessa olisi osoitettava, että se on suunniteltu ratkaisemaan merkittäviä markkinoiden toimintapuutteita tai järjestelmän toimintahäiriöitä, jotka estäisivät hankkeen toteuttamisen samassa laajuudessa tai samalla tavalla ilman tukea, tai yhteiskunnallisia haasteita, joita ei muulla tavalla voitaisi ratkaista tai korjata.
17. Jollei pienempi määrä ole perusteltavissa hankkeen luonteella¹⁷, hankkeessa on oltava mukana vähintään neljä jäsenvaltiota, ja sen tuomat hyödyt eivät saa rajoittua rahoitaviin jäsenvaltioihin, vaan niiden on ulotuttava laajaan osaan EU:ta. Hankkeen hyödyt on määriteltävä selvästi konkreettisella ja todennettavissa olevalla tavalla.¹⁸

¹⁰ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (COM(2019) 640 final, 11.12.2019).

¹¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa (COM(2020) 67 final, 19.2.2020).

¹² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan datastrategia (COM(2020) 66 final, 19.2.2020).

¹³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan uusi teollisuusstrategia (COM(2020) 102 final, 10.3.2020).

¹⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan h-hetki: korjaamalla ja kehittämällä parempaa seuraavalle sukupolvelle (COM(2020) 456 final, 27.5.2020).

¹⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Uusi eurooppalainen tutkimusalue tutkimusta ja innovointia varten (COM(2020) 628 final, 30.9.2020).

¹⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta (COM(2020) 98 final, 11.3.2020).

¹⁷ Pienempi määrä jäsenvaltioita voi olla perusteltavissa, esimerkiksi jos hanke koskee yhteenliitettyjä tutkimusinfrastruktuureja ja TEN-T-hankkeita, jotka ovat pohjimmiltaan kansainvälisesti merkittäviä, koska ne kuuluvat fyysisesti yhteenliitettyyn rajat ylittävään verkkoon tai ovat olennaisen tärkeitä rajat ylittävän liikenteen ohjauksen ja yhteentoimivuuden parantamiseksi.

¹⁸ Pelkästään se, että hankkeen toteuttavat eri maissa sijaitsevat yritykset tai että tutkimusinfrastruktuuri on myöhemmin eri jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yritysten käytössä, ei riitä hankkeen luokitteluksi Euroopan yhteistä etua koskevaksi tärkeäksi hankkeeksi. Unionin tuomioistuim on vahvistanut komission näkemyksen, jonka mukaan hankkeen voidaan kuvailla koskevan Euroopan yhteistä etua sovellettaessa perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdtaa, kun se on osa jäsenvaltioiden välistä eurooppalaista ohjelmaa, jota useiden jäsenvaltioiden hallitukset tukevat yhdessä, tai kun se on seurausta useiden jäsenvaltioiden yhdenmukaistetusta toiminnasta yhteisen uhan torjumiseksi. Yhdistetyt asiat C-62/87 ja 72/87 *Exécutif régional wallon ja SA Glaverbel v. komissio* [1988] ECLI:EU:C:1988:132, 22 kohta.

18. Kaikille jäsenvaltioille on annettava todellinen mahdollisuus osallistua kehitteillä olevaan hankkeeseen. Jollei se ole perusteltavissa hankkeen luonteen vuoksi, ilmoittavien jäsenvaltioiden on osoitettava, että kaikille jäsenvaltioille on tiedotettu mahdollisesta uudesta hankkeesta, muun muassa yhteyksien, allianssien, kokousten tai yhteistyökumppaneiden etsimiseen tarkoitettujen tapahtumien välityksellä, ja annettu riittävät osallistumismahdollisuudet.
19. Hankkeen hyödyt eivät saa rajoittua asianomaisiin yrityksiin tai kyseessä olevaan toimialaan, vaan niillä pitäisi olla laajempaa merkitystä EU:n talouden tai yhteiskunnan kannalta positiivisten heijastusvaikutusten kautta (näitä ovat esimerkiksi systeemiset vaikutukset arvoketjun eri tasoilla tai tuotantoketjun alku- tai loppupään markkinoilla, vaihtoehtoiset käyttötavat muilla toimialoilla tai liikennemuotosiirtymä), jotka on määritelty selkeästi konkreettisella ja todennettavissa olevalla tavalla.
20. Tuensaajan on osallistuttava hankkeeseen merkittäväällä osarahoitusosuudella.
21. Hankkeessa on noudatettava ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta ja varmistettava ympäristön kannalta haitallisten tukien asteittainen poistaminen, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa¹⁹ kehoitetaan.

3.2.2. Yleiset myönteiset indikaattorit

22. Kohdassa 3.2.1 vahvistettujen kumulatiivisten arviointiperusteiden lisäksi komissio suhtautuu tukeen myönteisemmin, kun
 - a) hankkeen suunnittelussa on mukana komissio tai mikä tahansa juridinen yksikkö, jolle komissio on siirtänyt valtuuksiaan, kuten Euroopan investointipankki ja Euroopan investointirahasto;
 - b) hankkeen valinnassa on mukana komissio tai mikä tahansa juridinen yksikkö, jolle komissio on siirtänyt valtuuksiaan, jos kyseinen yksikkö toimii tässä tarkoituksessa täytäntöönpanorakenteena;
 - c) hankkeen hallintorakenteessa on mukana komissio tai mikä tahansa juridinen yksikkö, jolle komissio on siirtänyt valtuuksiaan, ja osallistuvat jäsenvaltiot;
 - d) hankkeeseen liittyy merkittävää yhteistyöhön perustuvaa vuorovaikutusta ottaen huomioon yhteistyökumppanien lukumäärä, eri toimialojen järjestöjen osallistuminen tai eri kokoisten yritysten osallistuminen, ja erityisesti yhteistyötä suuryritysten ja pienten ja keskisuurten yritysten välillä eri jäsenvaltioissa;
 - e) hankkeeseen liittyy yhteisrahoitusta, joka on peräisin suoran, välillisen tai yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin kohteena olevasta EU:n rahastosta²⁰;

¹⁹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (COM(2019) 640 final, 11.12.2019).

²⁰ EU:n toimielinten, virastojen, yhteisyritysten tai muiden EU:n elinten keskitetysti hallinnoima unionin rahoitus, joka ei kuulu suoraan tai välillisesti jäsenvaltion määräysvaltaan, ei ole valtiontukea. Valtiontukeen voidaan yhdistää jostakin EU:n rahastosta myönnettävää rahoitusta, jos kohdassa 36

- f) hankkeessa otetaan huomioon luokitusjärjestelmäasetus²¹.

3.2.3. Erityiset kriteerit

23. Tutkimuksen, kehittämisen ja innovoinnin (T&K&I) alan hankkeiden on oltava luonteeltaan erittäin innovatiivisia tai niiden on tuotettava suurta lisäarvoa T&K&I-toiminnalle ottaen huomioon kehityksen viimeisin taso kyseessä olevalla alalla.
24. Hankkeiden, joissa on kyse ensimmäisestä teollisesta hyödyntämisestä, on mahdollistettava sellaisen uuden tuotteen tai palvelun kehittäminen, jonka tutkimus- ja innovaatio sisältö on korkea, ja/tai perustavanlaatuisesti innovatiivisen tuotantoprosessin käyttöönotto. Olemassa olevien laitosten säännöllistä parantamista ilman innovatiivista ulottuvuutta ja uudempien versioiden kehittämistä olemassa olevista tuotteista ei katsota ensimmäiseksi teolliseksi hyödyntämiseksi.
25. Ensimmäisellä teollisella hyödyntämisellä tarkoitetaan tässä tiedonannossa sellaisten pilottilaitteiden, demonstrolaitosten tai laatuaan ensimmäisten välineiden ja laitteiden käytön laajentamista, jotka kattavat pilottihankkeen jälkeiset vaiheet, mukaan lukien testausvaihe, mutta pois lukien massatuotanto ja kaupallinen toiminta²². Ensimmäistä teollista hyödyntämistä koskeva toiminta voidaan rahoittaa valtiontuella edellyttäen, että ensimmäinen teollinen käyttöönotto on jatkoa T&K&I-toiminnalle ja että siihen itseensä sisältyy erittäin tärkeä T&K&I-komponentti, joka muodostaa olennaisen ja välttämättömän osan hankkeen menestyksestä täytäntöönpanoa. Ensimmäisen teollisen hyödyntämisen toteuttajan ei tarvitse olla T&K&I-toiminnan toteuttaja, kunhan ensimmäinen teollinen hyödyntäjä hankkii oikeudet käyttää aikaisemman T&K&I-toiminnan tuloksia ja T&K&I-toiminta ja ensimmäinen teollinen hyödyntäminen kuuluvat molemmat samaan hankkeeseen.
26. Ympäristö-, energia-, liikenne-, terveys- ja digitaalialan hankkeiden on – siinä määrin kuin ne eivät kuulu kohtien 23 ja 24 soveltamisalaan – joko oltava erittäin tärkeitä EU:n ympäristöä, ilmastoa, energiaa (mukaan lukien energian toimitusvarmuus), liikennettä, terveyttä tai digitaalialaa koskevien strategioiden kannalta tai niillä on edistettävä merkittävästi sisämarkkinoiden toimintaa sekä näillä että muilla toimialoilla.

3.3. Hankkeen tärkeys

27. Jotta hanke voitaisiin luokitella Euroopan yhteistä etua koskevaksi tärkeäksi hankkeeksi, sen on oltava tärkeä määrällisesti tai laadullisesti. Sen olisi oltava kooltaan tai soveltamisalaltaan erityisen suuri ja/tai sen olisi merkittävä erittäin huomattavaa teknologista tai taloudellista riskiä.

esitetty edellytys täyttyy.

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävästä sijoittamisesta helpottavasta kehyksestä (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13).

²² Testausvaiheeseen liittyvä vähäinen epätyypillinen myynti, mukaan lukien näytekappale-, palaute- tai sertifiointitarkoituksessa tehtävä myynti, jätetään ”kaupallisen toiminnan” käsitteen ulkopuolelle.

4. SOVELTUVUUSPERUSTEET

28. Arvioidessaan Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen toteuttamiseen myönnettävän tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella komissio ottaa huomioon perusteet²³, jotka on esitetty kohdissa 4.1, 4.2 ja 4.3.
29. Komissio suorittaa tasapainotestin arvioidakseen, ovatko odotetut myönteiset vaikutukset suuremmat kuin mahdolliset kielteiset vaikutukset.
30. Hankkeen luonteen vuoksi komissio voi katsoa, että integroidun hankkeen yksittäisiin osiin oletetaan liittyvän merkittäviä markkinoiden toimintapuitteita tai järjestelmän toimintahäiriöitä taikka yhteiskunnallisia haasteita ja että niiden oletetaan edistävän Euroopan yhteistä etua, jos hanke täyttää kohdassa 3 esitetyt tukikelpoisuusperusteet.

4.1. Tuen tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus

31. Tuella ei saa kattaa yritykselle hankkeesta joka tapauksessa aiheutuvia kustannuksia eikä sillä saa korvata taloudelliseen toimintaan liittyvää tavanomaista liiketoimintariskiä. Hankkeen toteuttamisen olisi oltava mahdotonta ilman tukea, tai se pitäisi toteuttaa pienemmässä laajuudessa tai soveltamisalaltaan suppeampana tai eri tavalla, mikä rajoittaisi merkittävästi hankkeesta odotettavissa olevaa hyötyä²⁴. Tuen katsotaan olevan oikeasuhteista ainoastaan siinä tapauksessa, että samaan tulokseen ei voitaisi päästä pienemmällä tukimäärällä.
32. Jäsenvaltion on toimitettava komissiolle riittävät tiedot tuetusta hankkeesta sekä kattava kuvaus vaihtoehtoista skenaarista, joka vastaa tilannetta, jossa yksikään jäsenvaltio ei myönnä tukea. Vaihtoehtoisen skenaarion voi muodostaa se, että ei ole olemassa vaihtoehtoista hanketta, tai vaihtoehtoinen hanke, jota tuensaaja on harkinnut sisäisessä päätöksenteossaan, ja se voi koskea vaihtoehtoista hanketta, joka toteutetaan kokonaan tai osittain EU:n ulkopuolella. Ilmoittavaa jäsenvaltiota pyydetään tuensaajan esittämän vaihtoehtoisen skenaarion uskottavuuden osoittamiseksi toimittamaan asiaa koskevia tuensaajan sisäisiä asiakirjoja, kuten johtokunnan esityksiä, analyysejä, raportteja ja selvityksiä, joissa käsitellään tällaisia vaihtoehtoisia hankkeita.
33. Jos vaihtoehtoista hanketta ei ole, komissio tarkistaa, että tukimäärä ei ylitä vähimmäismäärää, joka tarvitaan tuetun hankkeen saattamiseksi riittävän kannattavaksi, esimerkiksi tekemällä mahdolliseksi sellaisen sisäisen tuottoprosentin saavuttamisen, joka vastaa ala- tai yritys kohtaista raja-arvoa tai vähimmäistuottovaatimusta. Tuensaajan muissa samantyyppisissä investointihankkeissa edellyttämiä tavanomaisia tuottoprosentteja, sen pääomakustannuksia kokonaisuudessaan tai kyseisellä alalla yleisesti

²³ Unionin tuomioistuimen mukaan komissiolla on harkintavalta Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden sisämarkkinoille soveltuvuuden arvioinnissa. Yhdistetyt asiat C-62/87 ja 72/87 *Exécutif régional wallon ja SA Glaverbel v. komissio* [1988] ECLI:EU:C:1988:132, 21 kohta.

²⁴ Tukihakemus on tehtävä ennen töiden aloittamista eli joko ennen investoinnin rakennustöiden aloittamista tai ennen ensimmäistä vakaata sitoumusta tilata laitteita tai muuta sitoumusta, joka tekee investoinnista peruuttamattoman, riippuen siitä, kumpi on ajallisesti ensimmäinen. Maan ostoa ja valmistelutöitä, kuten lupien hankkimista ja alustavien toteutettavuustutkimusten tekemistä, ei katsota töiden alkamiseksi.

toteutuneita tuotto prosentteja voidaan myös käyttää tähän tarkoitukseen. Kaikki asiaankuuluvat odotettavissa olevat kustannukset ja hyödyt hankkeen koko kesto aikana on otettava huomioon.

34. Tuen enimmäistaso määritetään ottaen huomioon havaittu rahoitusvaje suhteessa tukikelpoisiin kustannuksiin. Tuki-intensiteetti voi kattaa kaikki tukikelpoiset kustannukset, jos se on perusteltua rahoitusvajetta koskevan analyysin perusteella. Rahoitusvajeella tarkoitetaan positiivisten ja negatiivisten kassavirtojen erotusta investoinnin pitoaikana, diskontattuna niiden nykyarvoon asianmukaisen diskonttaustekijän perusteella, joka kuvastaa tuottoastetta, jota ilman tuensaja ei toteuttaisi hanketta erityisesti siihen liittyvien riskien vuoksi. Tukikelpoisia kustannuksia ovat liitteessä vahvistetut kustannukset.²⁵
35. Jos esimerkiksi yrityksen sisäisistä asiakirjoista käy ilmi, että tuensajalla on selvästi valittavana joko tuetun hankkeen toteuttaminen tai vaihtoehtoisen hankkeen toteuttaminen ilman tukea, komissio vertaa tuetussa hankkeessa ja vaihtoehtoisessa hankkeessa odotettuja investoinnin nettomääriä nykyarvoja ottaen huomioon eri liiketoimintaskenaarioiden todennäköisyyden.
36. Valtiontukeen, jolla edistetään Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden toteuttamista, saa yhdistää EU:n rahoitusta tai muuta valtiontukea, jos samoihin tukikelpoisiin kustannuksiin myönnetyn julkisen rahoituksen kokonaismäärä ei ylitä sovellettavissa EU:n oikeuden säännöissä vahvistettua suotuisinta rahoitusosuutta.
37. Lisätakeena sen varmistamiseksi, että valtiontuki säilyy oikeasuhteisena ja rajattuna välttämättömään, komissio voi pyytää ilmoituksen tehnyttä jäsenvaltiota ottamaan käyttöön takaisinperintäjärjestelyn. Takaisinperintäjärjestelyllä olisi varmistettava voittojen tasapuolinen jakaminen, jos hanke on rahoitusvajeanalyysissä esitettyä ennustetta kannattavampi. Tällainen järjestely olisi suunniteltava siten, että tuensajia kannustetaan edelleenkin maksimoimaan investointinsa ja hankkeensa tulokset. Jäsenvaltioita ei estetä ottamasta käyttöön täydentävää tai tiukempaa takaisinperintäjärjestelyä.
38. Komissio ottaa analyysissään huomioon seuraavat tekijät:
 - a) tavoitellun muutoksen määrittely: jäsenvaltion on määriteltävä tarkasti toiminnan muutos, joka valtiontuella odotetaan saavutettavan, toisin sanoen uuden hankkeen käynnistäminen tai hankkeen koon tai soveltamisalan laajentaminen tai toteutuksen nopeuttaminen. Käyttötymisen muuttuminen on todennettava vertailemalla, mikä odotettu tulos olisi ja miten paljon aiottua toimintaa harjoitettaisiin tuettuna tai ilman tukea. Kyseisten kahden skenaarion ero osoittaa tukitoimenpiteen kannustavan vaikutuksen.
 - b) kannattavuus: jos hankkeen toteuttaminen ei olisi yksityiselle yritykselle riittävän kannattavaa ilman tukea, mutta se tuottaisi

²⁵ Jos kyseessä on integroitu hanke, tukikelpoiset kustannukset on esitettävä kunkin yksittäisen hankkeen tasolla.

yhteiskunnalle huomattavaa hyötyä, tuella on todennäköisesti kannustava vaikutus.

39. Kansainväliseen kauppaan kohdistuvien todellisten tai mahdollisten välittömien tai välillisten vääristymien poistamiseksi komissio voi ottaa huomioon sen, että EU:n ulkopuolella sijaitsevat kilpailijat ovat (kolmen viime vuoden aikana) suoraan tai välillisesti saaneet tai tulevat saamaan intensiteetiltään vastaavaa tukea samanlaisiin hankkeisiin. Jos on todennäköistä, että kansainvälinen kauppa vääristyy kolmen vuoden jälkeenkin kyseisen alan erityisluonteeseen vuoksi, viitekautta voidaan pidentää vastaavasti. Kyseisen jäsenvaltion on mahdollisuuksien mukaan toimitettava komissiolle tarvittavat tiedot, jotta se voi arvioida tilanteen ja erityisesti tarpeen ottaa huomioon kilpailuetu, josta kolmannen maan kilpailija hyötyy. Jos komissiolla ei ole myönnettyä tai ehdotettua tukea koskevia todisteita, se voi perustaa päätöksensä myös aihetodisteisiin. Komissio voi myös toteuttaa asianmukaisia toimia sellaisten kilpailuvääristymien poistamiseksi, jotka aiheutuvat EU:n ulkopuolelta saaduista tuista.
40. Kerätessään todisteita komissio voi käyttää tutkintavaltuuksiaan²⁶.
41. Tukiväline on valittava sen mukaan, millaiset markkinoiden toimintapuutteet tai muut merkittävät järjestelmän toimintahäiriöt sillä pyritään poistamaan. Jos ongelmana on esimerkiksi rahoituksen huono saatavuus, jäsenvaltioiden olisi yleensä myönnettävä tuki likviditeettitukena, kuten lainana tai takauksena²⁷. Jos yritykselle on tarpeen tarjota myös tietynasteista riskinjakoa, takaisinmaksettava ennakko on yleensä suositeltava tukimuoto. Takaisin maksettavia tukivälineitä pidetään yleensä myönteisenä indikaattorina.
42. Komissio suhtautuu myönteisemmin hankkeisiin, joissa tuensaajien oma rahoitusosuus on erittäin merkittävä tai riippumattomien yksityisten sijoittajien rahoitusosuus on merkittävä. Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden osuus sekä maa-alueet on laskettava markkinahintaan.
43. Tuensaajien valintaa avoimella ja syrjimättömällä menettelyllä pidetään myönteisenä indikaattorina.

4.2. Kilpailun kohtuuttoman vääristymisen ehkäiseminen ja tasapainotesti

44. Jäsenvaltion olisi esitettävä todisteita siitä, että ehdotettu tukitoimenpide on tarkoituksenmukainen politiikan väline hankkeen tavoitteen saavuttamiseksi. Tukitoimenpiteen ei katsota olevan tarkoituksenmukainen, jos sama tulos on mahdollista saavuttaa vähemmän vääristävillä politiikan välineillä tai muilla vähemmän vääristävillä tukivälineillä.
45. Jotta tuki soveltuu sisämarkkinoille, tukitoimenpiteen kielteisten vaikutusten, jotka ilmenevät kilpailun vääristymisenä ja vaikutuksena jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, on oltava rajalliset, ja Euroopan yhteisen edun mukaisen

²⁶ Ks. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 659/1999 muuttamisesta 22 päivänä heinäkuuta 2013 annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 734/2013 1 artiklan 3 kohta (EUVL L 204, 31.7.2013, s. 15).

²⁷ Takauksina myönnettyt tuet on rajattava ajallisesti, ja lainojen muodossa myönnettyihin tukiin on sovellettava takaisinmaksuaikoja.

tavoitteen saavuttamista edistävien myönteisten vaikutusten on oltava suuremmat.

46. Arvioidessaan tukitoimenpiteen kielteisiä vaikutuksia komissio keskittyy analyysissään todennäköiseen vaikutukseen, joka tuella voi olla yritysten väliseen kilpailuun kyseisillä tuotemarkkinoilla, myös tuotantoketjun alku- tai loppupään markkinoilla, sekä ylikapasiteetin riskiin.
47. Komissio arvioi markkinoiden sulkemisen ja määräävän markkina-aseman riskiä erityisesti silloin, kun tutkimustuloksia ei levitetä tai niiden levittäminen on rajallista. Infrastruktuurin²⁸ rakentamista koskevissa hankkeissa on noudatettava periaatteita, jotka koskevat avointa ja syrjimätöntä oikeutta käyttää infrastruktuuria ja syrjimätöntä hinnoittelua ja verkon toimintaa, mukaan lukien EU:n oikeudessa vahvistetut periaatteet²⁹.
48. Komissio arvioi mahdolliset kielteiset vaikutukset kauppaan, esimerkiksi jäsenvaltioiden välisen tukikilpailun riskin, joka voi nousta esiin erityisesti sijaintipaikan valinnan yhteydessä.
49. Arvioidessaan mahdollisia kauppaan kohdistuvia haittavaikutuksia komissio tarkastelee, onko tuen edellytyksenä tuensaajan tuotantotoiminnan tai muun toiminnan siirtäminen Euroopan talousalueen (ETA) jostakin maasta tuen myöntävän jäsenvaltion alueelle. Tällainen edellytys vaikuttaisi olevan haitallinen sisämarkkinoiden kannalta riippumatta niiden työpaikkojen määrästä, jotka menetettiin tuensaajan alun perin sijoittautuessa ETA:n alueelle.

4.3. Avoimuus

50. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että seuraavat tiedot julkaistaan komission avoimuusmoduulissa tai kattavalla valtiontukisivustolla kansallisella tai alueellisella tasolla:
 - a) yksittäisen tuen myöntämistä koskevan päätöksen ja sen täytäntöönpanosääntöjen koko teksti tai linkki siihen;
 - b) tuen myöntävän viranomaisen nimi tai myöntävien viranomaisten nimet;
 - c) kunkin tuensaajan nimi ja tunniste, lukuun ottamatta liikesalaisuuksia ja muita luottamuksellisia tietoja asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja edellyttäen, että komissio antaa suostumuksensa salassapitovelvollisuudesta valtiontukipäätöksissä annetun komission tiedonannon³⁰ mukaisesti;
 - d) tukiväline³¹, tukiosuus ja, jos eri kuin edellä, kullekin tuensaajalle myönnetyn tuen nimellismäärä kansallisena valuuttana ilmaistuna;

²⁸ Epäselvyyksien välttämiseksi on todettava, että pilottituotantolinjoja ei katsota infrastruktuureiksi.

²⁹ Kun hankkeessa on kyse energiainfrastruktuurista, siihen on sovellettava tariffisääntelyä ja verkkoonpääsyn sääntelyä sekä tilaajayhteyksien eriyttämistä koskevia vaatimuksia sisämarkkinalainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

³⁰ C(2003) 4582 (EUVL C 297, 9.12.2003, s. 6)).

³¹ avustus/korkotuki; laina / takaisinmaksettavat ennakot / takaisinmaksettava avustus; takaus; veroetuus tai

- e) tuen myöntämispäivä ja julkaisupäivä;
 - f) yrityksen tyyppi (pk-yritys vai suuryritys);
 - g) alue, jolla tuensaaja sijaitsee (NUTS II-tasolla tai alemmalla);
 - h) pääasiallinen toimiala, jolla tuensaaja harjoittaa toimintaa (NACE-kolminumerotasolla);
 - i) tuen tarkoitus.
51. Tietojen julkaisemisvelvollisuus koskee yli 500 000 euron suuruisia yksittäisiä tukia. Tällaiset tiedot on julkaistava tuen myöntämispäätöksen tekemisen jälkeen, ne on säilytettävä vähintään 10 vuoden ajan ja niiden oltava rajoituksetta yleisön saatavilla.³²

5. LOPPUSÄÄNNÖKSET

5.1. Ilmoitusvelvollisuus

52. SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle etukäteen, jos ne aikovat myöntää tai muuttaa valtiontukea, mukaan lukien tukea Euroopan yhteistä etua koskevalle tärkeälle hankkeelle.
53. Jäsenvaltioita, jotka osallistuvat samaan Euroopan yhteistä etua koskevaan tärkeään hankkeeseen, pyydetään mahdollisuuksien mukaan toimittamaan komissiolle yhteinen ilmoitus, mukaan lukien yhteinen teksti, jossa kuvataan asianomaista hanketta ja osoitetaan sen tukikelpoisuus.

5.2. Jälkiarviointi ja raportointi

54. Hankkeen toteuttaminen edellyttää säännöllistä raportointia. Komissio voi tarvittaessa pyytää jälkiarvioinnin suorittamista.

5.3. Soveltaminen

55. Tätä tiedonantoa sovelletaan 1. tammikuuta 2022 alkaen.
56. Komissio soveltaa tässä tiedonannossa esitettyjä periaatteita kaikkiin ilmoitettuihin tukihankkeisiin, joista se tekee päätöksen tiedonannon soveltamisen alkamisen jälkeen, vaikka kyseisistä hankkeista olisi ilmoitettu sille jo ennen kyseistä päivää.
57. Kuten komission ilmoituksessa valtiontuen sääntöjenvastaisuuden arvioinnissa sovellettavien sääntöjen määräytymisestä³³ todetaan, komissio soveltaa ilmoittamattomaan tukeen tätä tiedonantoa, jos tuki on myönnetty

verovapautus; riskirahoitus; muu (täsmentäkää). Jos tuki myönnetään useammista tukivälineistä, on ilmoitettava välinekohtaiset tukimäärät.

³² Nämä tiedot on julkaistava kuuden kuukauden kuluessa myöntämispäivästä. Jos on kyse sääntöjenvastaisesta tuesta, jäsenvaltioiden on huolehdittava näiden tietojen julkaisemisesta jälkikäteen kuuden kuukauden kuluessa komission päätöksen päivämäärästä. Tietojen on oltava saatavilla sellaisessa muodossa, joka mahdollistaa hakujen tekemisen, tietojen poiminnan ja julkaisemisen internetissä, esimerkiksi CSV- tai XML-muodossa.

³³ Komission ilmoitus valtiontuen sääntöjenvastaisuuden arvioinnissa sovellettavien sääntöjen määräytymisestä (EYVL C 119, 22.5.2002, s. 22).

sen soveltamisen alkamisen jälkeen, ja kaikissa muissa tapauksissa sääntöjä, jotka olivat voimassa tuen myöntämisaikana.

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel XXX
[...] (2021) XXX draft

ANNEX 1

LIITE

asiakirjaan

KOMISSION TIEDONANTO

**Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita edistävän valtiontuen
sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiperusteet**

LIITE

TUKIKELPOISET KUSTANNUKSET

- a) Toteutettavuustutkimukset, mukaan lukien valmistelevat tekniset tutkimukset, ja hankkeen toteuttamisen edellyttämien lupien hankkimisesta aiheutuvat kustannukset.
- b) Välineiden ja laitteiden (mukaan lukien laitokset ja kuljetusajoneuvot) kustannukset siltä osin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty hankkeessa. Jos tällaisia välineitä ja laitteita ei käytetä hankkeen tarpeisiin koko niiden käyttöikää, tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa, hyvän kirjanpitotavan mukaan laskettuna.
- c) Rakennusten, infrastruktuurin ja maa-alueiden hankinnasta (tai rakentamisesta) aiheutuvat kustannukset siltä osin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty hankkeessa. Jos nämä kustannukset määritetään suhteessa kaupalliseen luovutusarvoon tai todella aiheutuneisiin pääomakustannuksiin poistokustannusten sijasta, maa-alueen, rakennuksen tai infrastruktuurin jäännösarvo olisi vähennettävä rahoitusvajeesta joko etukäteen tai jälkikäteen.
- d) Kustannukset, joita aiheutuu hankkeen kannalta välttämättömistä muista materiaaleista, tarvikkeista ja muista vastaavista tuotteista.
- e) Patenttien ja muun aineettoman omaisuuden hankinnasta, voimaansaattamisesta ja puolustamisesta aiheutuvat kustannukset. Ulkopuolisista lähteistä markkinaehdoin ostetun tai käyttöluvalla hankitun sopimukseen perustuvan tutkimuksen, tietämyksen ja patenttien kustannukset sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan hanketta varten.
- f) T&K&I-toiminnoista, myös ensimmäiseen teolliseen hyödyntämiseen liittyvistä T&K&I-toiminnoista, suoraan aiheutuvat henkilöstö- ja hallintokustannukset (mukaan lukien yleiskustannukset), tai infrastruktuurihankkeessa infrastruktuurin rakentamisen aikaiset henkilöstö- ja hallintokustannukset.
- g) Kun on kyse tuesta ensimmäistä teollista hyödyntämistä koskevalle hankkeelle, pääoma- ja toimintamenot – siltä osin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty hankkeessa – kunhan teollinen hyödyntäminen on jatkoa T&K&I-toiminnalle ja siihen itseensä sisältyy erittäin tärkeä T&K&I-komponentti, joka muodostaa olennaisen ja välttämättömän osan hankkeen menestyksestä täytäntöönpanoa. Toimintamenojen on liityttävä hankkeen tällaiseen komponenttiin.
- h) Muita perusteltuja kustannuksia voidaan hyväksyä, jos ne liittyvät erottamattomasti hankkeen toteuttamiseen, lukuun ottamatta toimintakustannuksia, jotka eivät kuulu kohdan g soveltamisalaan.